УДК 811.161.2'42
DOI https://doi.org/10.32782/2409-1154.2025.71.29

Приймачок О. І.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови та лінгводидактики
Волинського національного університету імені Лесі Українки

СТРУКТУРА КОНЦЕПТУ МІСТО В СУЧАСНОМУ УРБАНІСТИЧНОМУ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОМУ ТЕКСТІ

Анотація. Статтю присвячено детальному вивченню структури ключового текстового концепту та описові складної системи конкретних номінацій для його вербалізації. Об'єктом концептуального аналізу став науково-популярний текст О. Котиса «Луцьк. Тисяча років життя та історії». Дослідження виконано в руслі функційно-прагматичного напрямку сучасної лінгвістичної концептології, пов'язаного з лінгвістикою тексту. З'ясовано, що центральний концепт ***місто*** має чітку, але досить розгалужену структуру, що містить ядро (номінації *місто*, *Луцьк*), приядрову зону (номінації з компонентами *міський*, *луцький*) та периферійну зону дотичних до поняття міста номінацій, згрупованих за тематичним принципом (влада, духовність, історія, економіка, освіта й культура, архітектура, персоналії, легенди). З погляду ономасіології усі ці одиниці розпадаються на дві групи: назви загальні і власні. Загальні назви представлені іменниками та номінативними сполуками активного і пасивного вжитку. Якщо периферійні складники концепту в тексті виконують свою пряму номінативну функцію, називаючи речі, без яких, на думку автора, немислиме уявлення про місто Луцьк, і в такий спосіб доповнюють і конкретизують зміст центрального концепту, то номінації ядрової зони мають певні особливості вживання. По-перше, лексеми *місто* і *Луцьк* (які, з огляду на їхню семантику, перебувають у родо-видових відношеннях) у переважній більшості контекстів синонімічні, проте перша номінація, ширша за смисловим наповненням, вживається ще й зі значенням міста як такого. По-друге, обидві ядрові номінації, як і похідні від них прикметники, досить часто набувають переносних значень як результат персоніфікації, метафори, метонімії, семантичного зсуву. Фактично концептуальний аналіз будь-якого замкненого контенту як елемент лінгвістики тексту додає конкретики до розуміння концепту як одиниці пізнання та пояснення світу.

Ключові слова: концепт, науково-популярний текст, лінгвістичний (концептуальний) аналіз тексту, тематична група, вербалізація, урбаністична література.

Постановка проблеми. У сучасній гуманітаристиці найцікавіші результати демонструють міждисциплінарні студії, що досліджують поняття, застосовні до різноманітних наукових сфер. Феномен концепту належить саме до таких, та й сам термін «концепт» багатозначний – від загальних абстрактних ідей (сенсів) до конкретних методик їх виявлення та форм словесного втілення. Мовознавчі концептологічні дослідження провадяться як мінімум у кількох напрямах когнітивної лінгвістики: структурування концепту (наприклад, за принципом поля чи тематичних груп), пошук денотативного наповнення й викликаних позамовними чинниками конотацій чи нових семантичних зв'язків (вербалізація концепту), встановлення етнокультурного статусу концептів, створення впорядкованої концептосфери певного мовленнєвого корпусу, ієрархія концептів у дискурсі / тексті, формування та колаборація мовної та концептуальної картин світу тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останнє двадцятиліття в україністиці пожвавилися як теоретичні дослідження у сфері лінгвістичної концептології (від пошуку релевантних аспектів з'ясування природи концепту й обсягу поняття концептосфера), так і практично зорієнтовані на встановлення конкретних номінативних полів окремих концептів, особливо в умовах втрати опорною лексемою словникової семантики через певні прагматичні причини (наприклад, уживання в метафоричних контекстах, емоційно й експресивно насичених ситуаціях, оцінних висловлюваннях, перифразах тощо). Оригінальні результати варіативних складників номінативного поля концептів демонструють роботи, виконані на матеріалі суспільно-політичного дискурсу різних періодів (Л. Зіневич, Н. Кондратенко, В. Красавіна), газетного тексту (Т. Вільчинська, Ю. Маслова, К. Серажим), художнього мовлення (Ю. Белінська, Я. Бистров, О. Кагановська, В. Кононенко, В. Ніконова, Л. Петренко). Такі дослідження спричинили появу уточнювальних понять «текстовий концепт», «художній / літературний концепт», «міфопоетичний концепт» тощо.

Постановка завдання. Мета статті – окреслити структуру центрального текстового концепту ***місто*** в науково-популярному урбаністичному виданні Олександра Котиса «Луцьк. Тисяча років життя та історії» [1], схарактеризувати особливості його вербалізації, проаналізувати ядрову, приядрову й периферійну (варіативну) зони цього текстового концепту.

Виклад основного матеріалу. Будь-який текст (не тільки художній) може підлягати концептуальному аналізові, адже, існуючи в системі координат «текст – соціум – культура – мовна особистість» [2], він є чітким транслятором певних ідей, смислів, понять, що в сучасній лінгвістиці, попри відсутність бажаної академічної єдності, все-таки позначено терміном концепт. Порівнюючи різні способи аналізу дискурсу (тексту), В. Кононенко пише: «Якщо семантичний аналіз передбачає перерахування набору значень того чи того слова в його зв'язках і відношеннях з іншими словами, то аналіз концептуальний має на меті встановлення смислу, навколо якого групуються слова, ширше кажучи, знання» [3, с. 6]. Прикметною в цьому плані є думка письменника-філософа Валерія Шевчука як реакція на концептуальний аналіз його романів: концепт «стає інтелектуальним стрижнем, що з'єднує твір в єдину конструкцію, є його визначальною думкою» [4, с. 91]. Очевидно, що такий

погляд цілком можна вважати робочим визначенням поняття текстового концепту.

Заглиблюючись у літературознавчий чи лінгвістичний аналіз художньої урбаністики, дослідники уже неодноразово зосереджували свою увагу на об'єктивації саме концепту *місто* (А. Бошков, Ю. Давидюк, О. Даниліна, Т. Шестопалова та ін.). Ці праці переконливо свідчать про щораз індивідуальний, варіативний і оригінальний набір тих лінгвальних одиниць різного рівня, що об'єднуються навколо одного поняття-образу. Цілком зрозуміло, що в пізнавальному науково-популярному урбаністичному тексті буде зовсім інша, але не менш розгалужена й цікава система репрезентації концепту *місто*. Автор книги про рідне місто пише: «Ідеться не про те, щоб любити конкретно Луцьк чи фізичне місце свого проживання…, а про те, щоб відчути «коло буття» і пояснити природу речей» [1, с. 214]. Із таким завданням-максимум О. Котис чудово впорався саме завдяки чіткій реалізації ключового концепту своєї розвідки.

Ядровою зоною вербалізації концепту є іменники *місто*, *Луцьк*; приядровою зоною – номінації з похідними прикметниками *міський*, *луцький*. Окрім того, периферію концепту становлять досить великі за обсягом групи номінацій, що об'єднані дотичними до поняття міста тематичними групами.

Номінації *місто* і *Луцьк* є, зрозуміло, найчастотнішими в книзі О. Котиса. Неважко помітити, що найчастіше вони (а це загальна і власна назва, що перебувають у родо-видових відношеннях) вживаються як контекстуальні синоніми, як-от: Тоді згоріло пів міста [1, с. 50]; Він також прославив місто своєю віллою на околиці з безліччю скульптур [1, с. 202]; Євреї взяли участь в обороні міста [1, с. 82]; Театральний майдан – найцентральніший центр міста [1, с. 204]. Та подеколи автор книги про одне місто розмірковує про феномен міста загалом, наприклад: А що таке місто? [1, с. 80]; Я ціную місто як явище [1, с. 83]; Втрачений фрагмент минулого, який дав поштовх Місту [1, с. 82].

Для увиразнення автор часто послуговується різними експресивно-стилістичними засобами, вживає лексеми *місто* і *Луцьк* у переносних значеннях. Луцьк став винятковим містом на українській мапі [1, с. 12]; … показати всю неймовірність і глибину нашого міста [1, с. 13]; Це було щось справді неймовірне! Початок вільного демократичного Луцька! [1, с. 80]; А яким був той, довоєнний Луцьк? Яким було те місто? Незбагненним! [1, с. 174]; Луцьк символічно став Лесиним містом [1, с. 208] – у цих випадках застосовано епітети та використано можливості експресивного синтаксису. У наступних контекстах місто персоніфіковане: Кликун – один із героїв життя міста [1, с. 52]; Точилася загальнодержавна дискусія про права міст [1, с. 87]; Там розвивалася військова інфраструктура, а згодом на територію «зайшло» й місто [1, с. 125]; Доля багатьох міст була схожою [1, с. 199]; Обличчя міста мало осучаснитися [1, с. 173]; Відчуваю, що існує два Луцька. Одне місто живе тут, наївно вважаючи, що це просто земля. Інше місто постає, коли вивчиш історію [1, с. 213].

Яскраві метафоричні контексти допомагають авторові досягти головної мети книги, сформульованої ще на її початку: «Якщо нормально, по-людськи, розповідати людям історію їхнього міста, додавши до цього дрібку цікавих ідей і нестандартних тем, то маєш 95% захоплених відгуків» [1, с. 16]. Наприклад: На мапі міста є пам'ятник, пов'язаний з давніми часами [1, с. 22]; Фотографія і мені допомагала пізнавати місто [1, с. 15]; Містом поповзли чутки, що планується погром на Вульці [1, с. 124]; Місто поступово занепадало [1, с. 111]; Замок – головний символ міста [1, с. 37]; На іконі зображено те, що робить її унікальною, – тогочасна панорама міста [1, с. 95]; Так я віднайшов перший невідомий ракурс міста зі старої поштівки [1, с. 15]; Важливі точки міста пов'язані з Лесею Українкою [1, с. 210]; За цей короткий час місто вичухалося з бруду, значно розширило території та збільшило кількість мешканців [1, с. 164]. А в наступних епізодах виявлено сему 'населення, містяни' (метонімічне перенесення): Маючи неофіційний статус південної столиці Великого князівства Литовського, місто прийняло відомий з'їзд монархів [1, с. 31]; Місто активно готувалося до оборони [1, с. 110]; Планувалося озброїти все місто [1, с. 111]; Власне, все місто пройшло через двері цієї кондитерської [1, с. 210]; Луцьку не байдуже до своєї історії, тут плекають минуле [1, с. 204].

Похідні від ядрових лексем прикметники *міський*, *луцький* так само високочастотні, як і їхні твірні основи. Поєднуючись з іменниками, вони можуть утворювати складені номінації з конкретними чи абстрактними значеннями. Приклади розчленованих номінацій конкретної семантики: міський храм, міські печатки, міський герб, міське кладовище, міська варта, луцька караїмська родина, луцькі євреї, луцький пасквіль, луцька фішка тощо. Поєднання вказаних прикметників із абстрактними іменниками демонструють такі номінації: міська історія, міська традиція, міське життя, міське самоврядування, міські легенди, міський світ, міська культура, луцький бомонд, «луцький міф» тощо. Цікаво, що подеколи прикметник *луцький* в О. Котиса набуває семантики 'свій, рідний': Я прагнув тут знайти щось луцьке і здійснити акт [1, с. 174].

Однак самими ядровими та приядровими експлікаторами концепт *місто* аж ніяк не може бути вичерпаним, бо тут «потрібне залучення широкого набору додаткових щодо значення слова-поняття показників, семантичних конотацій, асоціативних, аксіологічних та інших параметрів, які лише в своїй сукупності дозволять наблизитися до смислу концепту» [3, с. 15]. Завдяки такому залученню вдалося виокремити кілька основних тематичних груп номінацій, що становлять периферійну зону в структурі концепту *місто*.

Тематична група *влада* розкриває один з аспектів міста як адміністративного центру. Сюди належать найменування органів та осередків міської влади, процесів і форм правління: князівська резиденція, міська громада, центр Волинського князівства, міське самоврядування, магдебурзьке право, ратуша, магістрат, лава, рада, суд, Луцька дума, воєводське місто, повітове місто, губернське місто, земство. Окрему підгрупу складають номінації посад можновладців у різні історичні епохи: князь, єпископ, воєвода, староста, маршалок, пани-Рада, канцлер, гласний, підскарбій, канцелярист, городничий, бурмістр, президент міста.

Тематична група *духовність* охоплює власні й загальні назви релігійних святинь. Автор простежує історію збережених донині пам'яток: костел єзуїтів (кафедральний костел Святих апостолів Петра і Павла), домініканський монастир (Вища православна духовна академія), костел бернардинів (кафедральний собор Святої Трійці), церква Луцького братства (Хрестовоздвиженська), костел кармелітів, лютеранська кірха, храм Покрови Пресвятої Богородиці, пам'ятник Святому Миколаю, синагога. Згадано й зруйновані осередки духовності: костел Марії Маг-

далини, церква Івана Богослова, Дмитрівська церква, монастир боніфратрів, кенаса.

Тематична група *історія* об'єднує перелік важливих подій та історичних фактів. Насамперед це назви державних утворень: Велике князівство Литовське, Галицько-Волинське князівство, Польща, Річ Посполита, Друга Річ Посполита, Російська імперія; Волинське воєводство, Волинська губернія. Цікаво, що найважливішими для історії Луцька О. Котис вважає чотири образно названі періоди: «Луцьк за трьох князів», «Місто його королівської милості. Луцьк у Речі Посполитій», «Луцьк часів Російської імперії», «Луцьк у ХХ столітті». Природно, що до цієї тематичної групи входять назви деяких подій (з'їзд європейських монархів, магдебурзьке право), війн і катаклізмів: війни з німецькими лицарями й татарськими ордами, луцька війна 1431 року, Коліївщина, Перша й Друга світова війна, російсько-українська війна.

Тематична група *економіка* поєднала різнопланові номінації, що свідчать про місто як економічний і торговий центр. Окрему підгрупу тут становлять назви професій і ремесел «героїв міських вулиць». Наприклад: «У Луцьку працювали шевський, слюсарський, кравецький, сокольницький, риболовецький, кушнірський, різницький, ткацький, скрипницький цехи. А ще – пивовари, мулярі, золотарі, постригачі, шаповали, полотнярі, аптекарі тощо» [1, с. 81]. Окрім того, до цієї підгрупи належать такі лексеми, як кликуни, сажотруси (коминярі), мазальники, водовози й водоноси, візники, пряничники, черепичники, пилипони, маркітанти, чемоданники, фризери, шинкарі та ін. Не менш розмаїтою є підгрупа назв різноманітних промислів і виробництв: маслярня, свічарня, миловарня, броварня, круподерня, ливарня, цегельня, цукроварня, тютюнова й фарбувальна фабрики та ін. А з більш сучасних назв підприємств Луцька згадано завод синтетичних шкір, підшипниковий завод, шовковий комбінат, завод виробів із пластмас, автомобільний завод, на якому з'явився «символ Луцька народний автомобіль «Волинянка» [1, с. 206].

Тематична група *культура й освіта*. О. Котис згадує назви найвизначніших центрів освіти історичного Луцька: колегіум єзуїтів, школа Луцького братства, Маріїнська школа при домініканському монастирі, Луцька українська гімназія. Із сучасних освітніх закладів подано назви найвідоміших, зокрема Волинського національного університету імені Лесі Українки. До номінацій із семою 'артефакт' належать пам'ятки писемності (Луцьке Євангеліє, Луцький псалтир, луцький пасквіль), іконопису (чудотворні ікони Луцької Богоматері, Холмської Богоматері, ікона святого Каєтана та інші). З-поміж багатьох музеїв особливе місце мають єдині в країні Музей Волинської ікони та Музей дзвонів, артпростори «Музей сучасного українського мистецтва Корсаків» та «Окольний замок», історико-культурний заповідник «Старий Луцьк». Назви театрів, кінотеатрів, клубів, фестивалів, творчих колективів теж доповнюють список цієї тематичної групи концепту *місто*.

Тематична група *архітектура*. Групу номінацій значущих об'єктів природно-архітектурного середовища Луцька в тексті О. Котиса становлять історичні і сучасні назви вулиць (П'ятницька гірка, Градний узвіз, На Таборищі, Плитниця, Стрілецька, Кафедральна), площ (Театральний майдан, площа Ринок), мікрорайонів (старе місто, центр, гірки, казарми, Кічкарівка, Вулька, Жидівщина), річок і водойм (Стир, Сапалаївка), парків, пам'ятників, знакових споруд (замок Любарта, Окольний замок, вежа Чорторийських, луцькі підземелля). Описуючи історію відомих і забутих луцьких локацій, автор фіксує і пояснює зміни, що сталися з його містом упродовж тисячоліття, а це, напевно, квінтесенція будь-якого популярного урбаністичного тексту.

Тематична група *персоналії*. У книзі О. Котиса вжито близько трьохсот антропонімів відомих і пересічних осіб, які так чи інакше причетні до минулого й сучасного Луцька. Перша підгрупа антропонімів відомих правителів (Ярополк Ізяславович, Володимир Мономах, Андрій Боголюбський, Гедимін, Любарт, Вітовт, Свидригайло, Владислав II Ягайло, Сигізмунд, Радзівіл, Станіслав Понятовський та інші). Другу підгрупу складають антропоніми істориків і дослідників Луцька (Ян Длугош, Орест Левицький, Тадеуш Єжи Стецький, Яким Перлштейн, Оскар Кольберг, Леонід Маслов та ін.). До третьої підгрупи належать антропоніми митців – письменників, художників, архітекторів, співаків (Юзеф Крашевський, Болеслав Прус, Олена Пчілка, Леся Українка, Павло Гіжицький, Наполеон Орда, Теодор Бурше, Сергій Тимошенко, Василь Маловиця, Ростислав Метельницький, Микола Кумановський, Микола Головань, тріо Маренич, Василь Зінкевич, В'ячеслав Хурсенко та багато інших). До четвертої підгрупи віднесемо антропоніми маловідомих широкому загалу лучан, імена та діяльність яких майстерно вписані в історію міста (Балтазар Тишка, Кароль Франко, Олена Копоть, Абрагам Фіркович, Абрам Гліклiх, Вацлав Земан, Ілля Кронштейн, Вітольд Фоменко). П'яту підгрупу антропонімів становлять імена містян, канонізованих православною церквою (меценатка Єлизавета Гулевич (Галшка Гулевичівна), іконописець Йов Кондзелевич, поет і громадський діяч Данило Братковський). Окрім власних назв, на сторінках науково-популярного видання є чимало етнонімів на позначення національної приналежності лучан (русичі, українці, євреї, поляки, караїми, німці, росіяни, чехи) та їх віросповідання (католики, православні, єзуїти, протестанти, лютерани, масони, старовіри). Місто як світ людського буття – найцікавіший, на переконання О. Котиса, аспект Луцька.

Тематична група *легенди*. Важливим компонентом у структурі концепту *місто* є міфи, «фішки», символи, які роблять Луцьк привабливим і впізнаваним. «Луцький міф» – це «база непорушних історичних міських цінностей, які оголосили важливими й вартими для постійного відтворення» [1, с. 139]. Окрім давно відомих («малий Рим», «луцький пасквіль», «матір костелів на Русі», маєстат Любарта, «у тому Луцьку все не по-людськи»), автор популяризує ще кілька таких «родзинок» [1, с. 140–144]. Так склалося (і це відтворено в багатьох сучасних локаціях), що Луцьк символічно вважається містом Лесі Українки. Що ж до архітектурних символів, то ними давно вже є Луцький замок, будинок скульптора Голованя, найдовший будинок в Європі.

Як бачимо, периферійна зона текстового концепту *місто* досить насичена й різнопланова. З погляду ономасіології усі ці одиниці розпадаються на дві групи: назви загальні і власні. Загальні назви представлені іменниками (універби) та номінативними сполуками (поліверби). У числі однослівних номінацій є загальновживані іменники (наприклад, *архітектура, романтики, містобудування, громада, резиденція, суд, собор, пам'ятник, вулиця, площа, острів, річка, болото, пожежа, війна, центр, околиця, поляки, караїми, католики* тощо), історизми (*князь, війт, воєвода, маршалок, дитинець, магдебургія,*

ратуша, коронація, шляхта, підскарбій, лава, дума, земство, губернія, повіт, бричка, фаетон, данцинг, мушкет тощо), архаїзми (*маслярня, свічарня, круподерня, постригач, фризер, мазальник, коминяр, ліхтарник, водонос, торг, трилінка, цех, фундуш, фундація* тощо). Розчленовані номінації найчастіше двокомпонентні (*магдебурзьке право, міське самоврядування, повітове місто, костел єзуїтів, кафедральний собор, лютеранська кірха, караїмська кенаса, луцькі форти, єврейські погроми, благодійні проєкти, автомобільний завод, спальні райони* тощо), але можуть бути й багатослівними (*з'їзд європейських монархів, завод синтетичних шкір, перспективний план містобудування, бюро обмірів і планів, санітарно-гігієнічні та будівельно-житлові інвестиції* тощо).

Власні назви, які теж одно- або багатокомпонентні, розпадаються на кілька класів залежно від об'єкта номінації. Кількісно переважають, звісно, топоніми й антропоніми (цю групу досить детально проаналізовано вище в описі групи *персоналії*). З-поміж топонімів виокремлюємо власне топоніми, тобто назви територій, сіл і міст (наприклад, *Волинь, Гнідава, Рованці, Олика, Люблін, Хелм, Володимир* тощо), гідроніми (*Стир, Сапалаївка, Глушець*) та урбаноніми – колишні й сучасні назви луцьких вулиць, районів, інших міських локацій (*Кривий Вал, Парадна вулиця, Кафедральна, Караїмська, Градний узвіз, П'ятницька гірка, Покровський майдан, Красне, Братський міст, Центральний парк культури й відпочинку імені Лесі Українки, Привокзальний район, пам'ятник Святому Миколаю, РЦ «Промінь», Меморіал слави, Центральний ринок* тощо). Близькими до урбанонімів є й назви найвідоміших будівель міста – *замок Любарта, Окольний замок, вежа Чорторийських, ЦУМ*, культових споруд (*Свято-Троїцький кафедральний собор, Кафедральний костел Святих апостолів Петра і Павла* та ін.). З інших груп онімів досить різноманітними є хрононіми (*Галицько-Волинське князівство, Велике князівство Литовське, Перша світова війна, Річ Посполита, Російська імперія, Хмельниччина, Третій поділ Польщі* тощо), ідеоніми (*Луцьке братство, ікона Холмської богоматері, Луцьке Євангеліє, історико-культурний заповідник «Старий Луцьк», Музей Волинської ікони, Музей книги* тощо) та інші групи власних назв, якими справді рясніють сторінки науково-популярної оповіді про Луцьк.

Висновки. Центральний у науково-популярному тексті О. Котиса «Луцьк. Тисяча років життя та історії» концепт ***місто*** має чітку і досить розгалужену структуру, що складається з ядра (номінації *місто*, *Луцьк*), приядрової зони (номінації з компонентами *міський*, *луцький*) та периферійної зони номінацій, згрупованих за тематичним принципом (влада, духовність, історія, економіка, освіта й культура, архітектура, персоналії, легенди). Якщо периферійні складники концепту в тексті виконують свою пряму номінативну функцію, називаючи речі, без яких, на думку автора, немислиме уявлення про місто Луцьк, і в такий спосіб доповнюють зміст центрального концепту, то номінації ядрової зони мають певні текстові особливості вживання. По-перше, лексеми *місто* і *Луцьк* (які перебувають у родо-видових відношеннях) у переважній більшості контекстів синонімічні, проте перша номінація, ширша за семантичним наповненням, вживається ще й зі значенням міста як такого. По-друге, обидві ядрові номінації, як і похідні від них прикметники, досить часто набувають переносних значень (персоніфікація, метафора, метонімія, семантичний зсув у напрямку 'рідний, свій' тощо). Фактично концептуальний аналіз будь-якого тексту додає конкретики до розуміння концепту як одиниці пізнання та пояснення світу.

Література:

1. Котис О. Луцьк. Тисяча років життя та історії. Київ: Віхола, 2024. 224 с.
2. Радзієвська Т. В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту. Текст – соціум – культура – мовна особистість. Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2010. 491 с.
3. Кононенко В. Концепти українського дискурсу: монографія. Київ – Івано-Франківськ, 2004. 248 с.
4. Монахова Т. Концепти «дім» і «дорога» у творах Валерія Шевчука: Коментар письменника. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2007. № 1. С. 90–92.

Pryimachok O. The Structure of the Concept of *City* in Contemporary Urban Popular Science Text

Summary. The article focuses on a comprehensive structural analysis of the key textual concept and a description of the complex system of specific nominations for its verbalisation. The popular science text «Lutsk. A Thousand Years of Life and History» by O. Kotys serves as an object of the conceptual analysis. The research aligns with the functional-pragmatic approach in contemporary linguistic conceptology related to text linguistics. It was revealed that the central concept of ***city*** has a distinct but rather branched structure, which encompasses the core (nominations *city (місто)*, *Lutsk (Луцьк)*), the core area (nominations with components *міський*, *луцький*), and the peripheral area of nominations adjacent to the central concept, grouped by thematic principle (power, spirituality, history, economy, education and culture, architecture, personalities, legends). All these units fall into the groups of common names and proper names from the perspective of onomasiology. Common names comprise nouns and multicomponent nominal compounds of the active and passive vocabulary. The peripheral constituents of the concept fulfill their direct nominative function in the text by naming the objects without which, in the author's opinion, it is impossible to create an image of the city of Lutsk. Thus, these components complement and specify the content of the central concept. Nominations of the core area have certain peculiarities of use. Firstly, the lexemes *city (місто)* and *Lutsk (Луцьк)* (which, given their semantics, are in genus-species relationship) are synonymous in the vast majority of contexts, but the former nomination, which is broader in its semantic content, is also used to denote the city as such. Secondly, both core nominations, as well as adjectives derived from them, quite often acquire figurative meanings as a result of personification, metaphor, metonymy, and semantic shift. In fact, the conceptual analysis of any closed content as an element of text linguistics adds specifics to the understanding of the concept as a unit of understanding and explaining the world.

Key words: concept, popular science text, linguistic (conceptual) text analysis, thematic group, verbalization, urban literature.